

İNSANLAR NİÇİN BENCİL?

Aydınlık Gazetesi, 3 Ocak 2017

Yıldırım Koç

Yaşı özellikle 60'ı geçenlerin sürekli yakındığı konu, eski dostlukların ve dayanışmanın artık kalmadığı, insanların aşırı derecede bencil ve bireyci olduğu.

Peki, bencillik insanların doğal özelliği mi, yoksa içinde yaşanan koşulların sonucu mu?

Bunlar insanın doğal özellikleri değil, sınıflı toplumun yarattığı sorunları aşarak varlığını koruyabilme çabasının sonucu.

İnsanın temel ve doğal özelliği, varlığını koruyabilme güdüsü ve çabası.

Sınıflı toplumlarda ve özellikle içinde yaşadığımız kapitalist toplumda, varlığını koruyabilme çabası insanı bencil ve bireyci yapıyor. Diğer taraftan, sınıflı toplumlarda baskı ve sömürüye karşı mücadele, bireycilikten ve bencillikten kurtulmayı gerektiriyor.

Sınıfların ve sömürünün olmadığı bir toplumdaysa varlığın korunabilmesi toplumsal dayanışmaya bağlı.

Günümüzde, kapitalizmin derinleştirdiği bencilliğin ve bireyciliğin, kapitalizmin yarattığı sorunlarla başedebilmek için aşılması zorunluluğunu yaşıyoruz. Hayat yeniden dayanışmayı ve dostluğu, geçmişten farklı bir biçimde zorluyor.

İLKEL KOMÜNAL TOPLUM

Yaklaşık 10 bin yıl önceye kadar insanlar küçük gruplar halinde yaşıyor, doğadan topladıkları maddeler ve avladıkları hayvanlarla ihtiyaçlarını ancak karşılayabiliyordu. Elde edilen ürünler hayatta kalmaya ancak yetiyordu. Bu nedenle, herkes bu sürece yeteneklerine göre katkıda bulunuyordu. Buna karşılık, hayatın devam ettirilebilmesi için, herkesin ihtiyacına göre bir paylaşım gidiliyordu. Hayat, dayanışmayı ve dostluğu zorunlu kılıyordu. Bireycilik yapan, tüm topluma zarar verdiğinden, dışlanıyordu. Ortaya biriktirilebilecek bir ekonomik fazla da çıkmadığından, özel mülkiyet yoktu.

ARTAN ÜRETİM SINIFLI TOPLUMU YARATTI

Zamanla üretici güçler gelişti, üretkenlik arttı. İnsanlar toprağı işlemeye, tükettiklerinden daha fazlasını üretebilmeye başladı. Şartlar değişti. Hayatta kalabilmek için artık birlikte davranmak zorunluluğu ortadan kalktı. Özel mülkiyet gelişti. Kölelik başladı. Ancak yine de köylerde ortak mülkiyette ormanlar, meralar bir ölçüde devam etti. Özellikle köylerde tarımda kullanılan aletlerin geri düzeyi, özel mülkiyet koşullarında bile dayanışmayı ve işbirliğini zorunlu kıldı. Anadolu'daki imece geleneği ve dostluk, bu ihtiyacın ürünüydü.

Ancak tarımda hızlı makineleşmeyle birlikte imece de, dostluk da kayboldu. Günümüzde köylerde eski dayanışmayı bulmak mümkün değil; çünkü artık insanların üretim sürecinde birbirlerine ihtiyaçları hemen ortadan kalktı.

Kapitalizmin gelişmesi, yaratılan tüketim çılgınlığı ve gösteriş merakı ise insanları iyice bencilleşti ve bireycileştirdi. İnsanlar birbirlerinin rakibi haline getirildi.

Kapitalizme karşı çıkışımızın tek nedeni bu sistemin baskı ve sömürüye dayanması değildir. Kapitalizm insanları da insanlıktan çıkarttı; dostluğu ve dayanışmasını yok etti.

BİREYCİLİK TEN DAYANIŞMACILIĞA

Ancak kapitalizm aynı zamanda kendi zittini da yaratıyor. Kapitalizm bir taraftan insanları bencilleştiriyor ve bireycileştiriyor, diğer taraftan, yarattığı sorunların çözümü için insanların yeniden dayanışmacı olmasını zorluyor.

Şimdi böyle bir dönemdeyiz.

Türkiye'nin içinde bulunduğu kriz derinleştikçe, insanların birlikte davranmaktan başka çareleri kalmayacak. Bireycilik ve bencillik sorun çözmeyecek. Sorunları çözecek olan, emperyalizme ve kapitalizme karşı birlik ve beraberlik içinde mücadele.

Kapitalizmin derinleştirdiği bireyciliği, kapitalizmin yarattığı sorunlar sayesinde aşacağız. Hayat yeniden dostluğu ve dayanışmayı zorluyor.